

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XXI
ŞEMA LİSTESİ.....	XXV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ve KURAMSAL ÇERÇEVE: YÖNETİM HAKKI ve TALİMAT

§1. YÖNETİM HAKKI KAVRAMI.....	7
I. Genel Olarak Yönetim Hakkı.....	7
A. İşletme Yönetiminin Temel Kavramı: “Yönetim”	7
B. Yönetim Hakkını Şekillendiren Yönetim Yaklaşımları	12
1. Klasik Yönetim Yaklaşımı	12
2. Neo-Klasik (Davranışsal) Yaklaşım.....	14
3. Modern Yönetim Yaklaşımı.....	14
4. Post-Modern Yönetim Yaklaşımı.....	16
5. İşverenin Yönetim Hakkının İşçilerin Yönetime Katılma Hakkıyla Sınırlandırılması Yaklaşımı	17
C. Geleneksel Yönetim Hakkından Sapma: “Holakrası”	22
D. İş Hukuku Açısından İşverenin Yönetim Hakkı	26
1. İş Sözleşmesi ve Yönetim Hakkı.....	26
a. İşverenin Yönetim Hakkının Hukuki Temeli: “İş Sözleşmesi”	26

b. Yönetim Hakkının Normlar Hiyerarşisindeki Yeri ...	35
2. İşverenin İşletmesel Karar Alma Özgürlüğü ve Yönetim Hakkı.....	39
II. Yönetim Hakkının Kaynağı.....	46
A. Mülkiyet Hakkından Doğduğu Görüşü	47
B. Girişimcinin Rizikoları Taşımamasından Doğduğu Görüşü	50
C. İş İlişkisinin Niteliğinden Doğduğu Görüşü.....	52
D. Kanundan Doğduğu Görüşü.....	53
E. İş Sözleşmesinden Doğduğu Görüşü.....	55
III. Yönetim Hakkının Hukuki Niteliği	58
A. Egemenlik Hakkı.....	59
B. Talep Hakkı	60
C. Yenilik Doğuran Hak.....	60
§2. TALİMAT KAVRAMI.....	66
I. Genel Olarak Talimat Kavramı.....	66
II. Talimat Verme Yetkisine Sahip Kişiler	71
A. İşveren.....	71
1. Soyut İşveren-Somut İşveren.....	73
2. Tüzel Kişilerde ve Ticaret Şirketlerinde İşveren Niteliği	75
3. Şirketler Topluluğunda ve Holdinglerde İşveren Niteliği	85
4. Birlikte İstihdam (Birlikte İşveren)	91
5. Matriks Organizasyon (Matrix Structure/Matrix-Struktüren) Yapısına Sahip Şirket Topluluklarında Talimat Verme Yetkisi (Çok Boyutlu Talimat Rejimi).....	98
a. Matriks Organizasyon Yapısı Kavramı	99
b. Matriks Yapı Şeklinde Örgütlenmenin Avantajları ve Dezavantajları	103
c. Matriks Yapıda İş İlişkileri	104
d. Matriks Yapıda İşverenin ve Matriks Yöneticilerin Talimat Verme Yetkisi.....	114
6. Geçici İş İlişkisinde Talimat Verme Yetkisi	125

a. Meslek Edinilmiş Geçici İş İlişkisinde İşverenin Talimat Verme Yetkisi	128
b. Meslek Edinilmemiş Geçici İş İlişkisinde İşverenin Talimat Verme Yetkisi.....	134
B. Alt İşveren	138
C. İşveren Vekili.....	152
III. Talimatların Türleri.....	165
A. Amaç Açısından Talimatların Türleri.....	166
1. İşin Görülmesine İlişkin Talimatlar	166
2. İşçinin İşyerindeki Davranışlarına (İşyeri Düzenine) İlişkin Talimatlar.....	169
3. İşverenin İşçiye Sadakat Borcunu Somutlaştırmaya Yönelik Talimat Verip Veremeyeceği Meselesi	170
B. Biçim ve Yürürlüğe Girme Zamanı Açısından Talimatların Türleri.....	174
1. Genel Talimatlar.....	174
2. Özel/Bireysel Talimatlar.....	175
IV. Talimatların Çatışması ile Açık ve Net Olmaması.....	178
A. Talimatların Çatışması	178
1. Aynı Makam Tarafından Verilen Özel/Bireysel ve Genel Talimatların Çatışması	179
2. Ayrı Makamlar Tarafından Verilen Özel/Bireysel ve Genel Talimatların Çatışması	180
B. Talimatların Açık ve Net Olmaması.....	182

İKİNCİ BÖLÜM

İŞÇİNİN TALİMATLARA UYMA BORCUNUN DAYANAKLARI ve KAPSAMI

§3. İŞÇİNİN TALİMATLARA UYMA BORCUNUN HUKUKİ DAYANAKLARI	185
I. Genel Olarak.....	185

II. Türk Hukukunda İşçinin Talimatlara Uyuma Borcunun Hukuki Dayanakları	187
III. Alman Hukukunda İşçinin Talimatlara Uyuma Borcunun Hukuki Dayanakları	191
§4. İŞÇİNİN TALİMATLARA UYMA BORCUNUN KAPSAMI	201
I. İşverenin Hukuki ve Fiili Üstünlüğü Karşısında İşçinin Durumu	201
II. Hukuka Uygunluk Ölçütleri.....	203
A. Dürüstlük Kuralına Uygunluk.....	204
1. Genel Olarak Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı.....	204
2. İş Hukukunda İşverenin Talimat Verme Hakkının Sınırlandırılmasında Dürüstlük Kuralının/ Hakkaniyete Uygun Takdir Yetkisinin Etkisi.....	214
B. Eşitlik İlkesine Uygunluk.....	223
1. Eşitlik İlkesinin Anlamı ve Önemi.....	223
2. Uluslararası Belgelerde Eşitlik İlkesi	229
a. Birleşmiş Milletler Belgeleri	230
b. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmeleri... 238	
c. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Sosyal Şartı-Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı (Avrupa Sosyal Haklar Sözleşmesi)	240
d. Avrupa Birliği Mevzuatında Ayrımcılık Yasağı ve Eşit İşlem İlkesi.....	243
3. İş Hukukunda Eşit Davranma İlkesi.....	245
a. İşverenin Eşit Davranma Borcunun Hukuki Dayanağı.....	245
b. İşverenin Eşit Davranma Borcunun Niteliği, Uygulanma Koşulları ve Kapsamı.....	248
c. İş İlişkisinin Devamı Süresince Eşit Davranma Borcu: “İşverenin Talimat Verme Hakkı ve Eşit Davranma Borcu”	259

aa. Ayrımcılık Talimatı.....	262
bb. İşçiler Arasında Sınıflandırma/Grupların Oluşturulması	268
cc. İşverenin İşçiler Arasında Farklı Davranmasını Gerektiren Haklı Nedenler	271
C. Temel Hak ve Özgürlüklere Uygunluk	284
1. Genel Olarak.....	284
2. Temel Hakların Özel Hukuka (İş Hukukuna) Etkisi	285
a. Temel Hakların Özel Hukuk İlişkilerine Doğrudan Etkisi	287
b. Temel Hakların Özel Hukuk İlişkilerine Dolaylı Etkisi.....	289
c. Temel Hakların Koruma Fonksiyonu/ Yükümlülüğü.....	291
d. Türk Hukukunda Temel Hakların Özel Hukuk (İş Hukuku) İlişkilerine Etkisi.....	295
3. İşçinin Temel Hak ve Özgürlüklerinin Uluslararası ve Ulusal Hukuktaki Dayanakları	300
4. İşverenin Talimat Verme Hakkı Karşısında İşçinin Temel Hak ve Özgürlükleri.....	307
a. İşverenin Talimat Verme Hakkı ile İşçinin Temel Hak ve Özgürlükleri Çatışmasında Denge Arayışı	307
b. İşçinin Kişilik Haklarının Korunması.....	317
aa. Genel Olarak Kişilik Hakkı Kavramı ve İş İlişkisinde İşçinin Kişilik Hakkının Korunması Gereği.....	317
bb. İşverenin Talimat Verme Hakkını Kötüye Kullanması Bağlamında Psikolojik Taciz	324
cc. İşverenin İşçinin Sağlığını Koruma Borcu ile İşçinin Talimatlara Uyma Borcu Arasındaki İlişki	337
c. İşçinin Özel Yaşamının Gizliliğinin Korunması.....	342

aa. Genel Olarak Özel Yaşama Saygı Hakkı ve Özel Yaşama Saygı Hakkının Kapsamı.....	342
bb. İşçinin Dış Görünüşüne İlişkin Talimatlar.....	348
cc. İşçinin İşyerinde Özel Amaçlı İnternet, E-Posta ve Telefon Kullanmasına İlişkin Talimatlar.....	360
dd. İşçinin Üstünün ve Eşyalarının Aranmasına İlişkin Talimatlar.....	375
ee. İşverenin İşçiye Alkol, Uyuşturucu, HIV/AIDS, Kişilik-Psikolojik Testleri Uygulanmasına, Aşı ve PCR Testi Yapılmasına Yönelik Talimatları	384
ff. İşverenin İşçinin İşyerinde Tütün, Alkol ve Uyuşturucu Madde Kullanımına, İşyerinde Müzik Dinlemesine, İşyerine Ev Hayvanı Getirmesine ve İşçilerin Birbirleriyle İlişkilerine Dair Talimatları.....	406
gg. İşverenin İşçinin İşyeri Dışındaki Davranışlarına ve Yaşam Tarzına İlişkin Talimatları.....	420
d. İşçilerin İşyerinde Din ve Vicdan Özgürlüğünün Korunması.....	432
aa. Genel Olarak Din ve Vicdan Özgürlüğü.....	432
bb. İşçilerin İşyerinde Din ve Vicdan Özgürlüğüne İlişkin Haklarının Kullanılmasının Organizasyonuna Yönelik Talimatlar.....	435
e. İşçilerin Düşünce ve İfade Özgürlüğünün Korunması.....	451
aa. Genel Olarak Düşünce ve İfade Özgürlüğü	451
bb. İşverenin Talimatları Karşısında İşçinin Düşünce ve İfade Özgürlüğünün Korunması Gerekliği	454
D. İşin Düzenlenmesine İlişkin Yasal Sınırlamalara Uygunluk.....	465
1. Genel Olarak.....	465
2. İşçinin, İşverenin Çalışma Sürelerinin Düzenlenmesine İlişkin Verdiği Talimatlara Uyma Borcunun Kapsamı.....	466

a.	Çalışma Süresi Kavramı ve Çalışma Sürelerini Denkleştirme Uygulamaları	466
b.	Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışmaya İlişkin Düzenlemeler	476
c.	Gece Çalışması ve Postalar Halinde Çalışma.....	489
d.	Telafi Çalışması.....	491
3.	İşverenin İşçilere Dinlenme Sürelerinde Talimat Verip Veremeyeceği Meselesi	499
a.	Genel Olarak.....	499
b.	Ara Dinlenmesi	499
c.	Hafta Tatili, Ulusal Bayram ve Genel Tatil Günleri	506
d.	Yıllık Ücretli İzin Hakkı	510
E.	İş Sözleşmesinden Doğan Sınırlamalara Uygunluk.....	518
1.	Genel Olarak.....	518
2.	Çalışma Koşulları Kavramı ve İş Sözleşmesiyle Oluşan Çalışma Koşullarının Tespiti	519
3.	İşverenin Talimat Verme Hakkı ile İş Sözleşmesinde Değişiklik Yapılması Arasındaki Ayrım.....	526
a.	Ücret Değişikliği.....	533
b.	İşin Niteliğinde Değişiklik.....	540
c.	Çalışma Süresinde ve Çalışma Saatlerinde Değişiklik	548
d.	İşyerinde Değişiklik.....	552
4.	Değişiklik Kayıtları.....	562
a.	Bireysel İş Sözleşmelerinde Yer Alan Değişiklik Kayıtları ve Geçerliliği Sorunu.....	568
b.	Genel İş Koşullarında Yer Alan Değişiklik Kayıtları ve Geçerliliği Sorunu.....	570
c.	Farklı Çalışma Koşulları Açısından Değişiklik Kayıtları	577
aa.	Ücrette Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kayıtlar	577

bb. İşin Niteliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kayıtlar.....	585
cc. Çalışma Süresinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kayıtlar.....	589
dd. İşyerine İlişkin Değişiklik Kayıtları	598

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İŞÇİNİN TALİMATLARA UYMASININ ve UYMAMASININ HUKUKİ SONUÇLARI

§5. HUKUKA UYGUN TALİMATLAR.....	605
I. İşçinin Hukuka Uygun Talimatlara Uyması	605
II. İşçinin Hukuka Uygun Talimatlara Uymaması	607
A. Genel Olarak.....	607
B. Tazminat ve Ödemezlik Def'i.....	608
C. Disiplin Cezası	614
D. İş Akdinin Feshi.....	628
§6. HUKUKA AYKIRI TALİMATLAR.....	632
I. İşçinin Hukuka Aykırı Talimatlara Uyması	632
II. İşçinin Hukuka Aykırı Talimatlara Uymaması.....	635
A. Talimatların Hukuka Aykırılığının Tespit Davasına Konu Edilip Edilmeyeceği Meselesi	638
B. İş Görmekten Kaçınma Hakkı.....	646
1. Hukuka Aykırı Talimatı Yerine Getirmeyi Red Hakkı.....	646
2. Dini ve Vicdani Nedenlerle İş Görmeyi Red Hakkı	650
C. İşçinin İşverene Şikayet Hakkı	667
III. İş Akdinin Feshi	671
SONUÇ	673
KAYNAKÇA	685
KAVRAM DİZİNİ.....	747